HVG
2019.02.14 - (6,7,8. oldal)

Játszótéren. *Verbeli hintapolitikus*

ORBÁN ÉRTÉKELÉSE | PÁRHUZAMOS VALÓSÁGOK | CSALÁDPOLITIKA

A plafon adja a másikat

Tételesen cáfolható hazugságok és féligazságok szolgálták a kormányfőt, hogy rajongó hívei feltétel nélkül bolondulhassanak a tehetőseket istápoló és egyben szélsőségesen kirekesztő világképéért és családpolitikájáért.

Több mint szimbolikus volt a fekete kordon az Orbán Viktor 21. évértékelőjének helyet adó Várkert Bazár környékén. A lepel ugyanis sokkal kevésbé szolgálta azt, hogy a bámészkodók és lesifotósok ne vizslathassák a fideszes politikai elit celebjeit, mint azt, hogy a cirkuszsátor lapjain belül zavartalanul működhessen a szemfényvesztő hipnózis. És a tapsviharokból ítélve a bűvész mutatványa működött. Pedig aligalig volt olyan állítása a kormányfőnek, amelyet ne lehetne könnyedén megcáfolni a tényekkel.

Bármennyire látványos is a vasárnap bejelentett családpolitikai csomag, voltaképpen a múltba repít vissza. Házasságba tereli a partnereket, kizárja az élettársi kapcsolatokat, lényegében megvonja a válás utáni újrakezdés lehetőségét, egyoldalúan a nőkre koncentrál, ügyet sem vet a szegény családokra. Azt a hamis illúziót akarja kelteni, hogy jól irányított pénzzel megvásárolható a baba. Csakhogy az adatok gyökeresen ellentmondanak ennek, hiszen éppen azokban a borsodi, nógrádi vagy éppen ormánsági térségekben a legnagyobb a termékenység, ahol a legkevesebb jövedelem képződik. Hogy ott arányában sok roma él, akiket a jelenlegi hatalom a problémáikkal és az iskolásaikkal együtt lelkesen szegregál? Éppen ezért álságos Orbán Viktor részéről kilenc év után rátalálni a szegénység problémájára, és azt állítani, hogy ez idő alatt több mint egymillióan ki tudtak törni a nincstelenség gettójából. Ez ugyanis éppúgy javarészt a válságból való kilábalásnak köszönhető, mint a gazdaság felemelkedése. Az Orbán-kormány unortodox és illiberális receptje ebben sem volt sikeresebb, mint a környező országoké, függetlenül attól, hogy a populizmus szele melyiket mennyire csapta meg.

kizárólag anyagi előnyöket helyezett kilátásba a szaporodási hajlandóságért

Kétségtelen, hogy a közmunka olyan mértékű kiterjesztése, amikor már több mint 200 ezer embert foglalkoztattak ebben a formában, magyarázhatja a szegénységi ráta csökkenését. De valójában csak elfedi, hogy a hátrányos helyzetű régiókban sem a munkalehetőségek, sem a jövedelmi viszonyok nem változtak lényegesen. A kitörés, a társadalmi mobilitás lehetősége pedig még kevesebbeknek adatik meg, mint a válság előtt. Mint az ELTE társadalomkutatói a HVG-nek elmondták, 2018-ban Nógrád megye Szécsényi járásában 44 százalékos szegénységi rátát mértek a gyermeket nevelő családok körében, éppen annyit, mint 2010-ben. A Gönci járásban, Borsodban 2013-ban a gyermekesek 66 százaléka élt a szegénységi küszöb alatt, és ez az arány 2017-re

is csak 59 százalékra mérséklődött. Az önkormányzati választások előtt meglelt falusi szegény emberek 2019-ben is épp annyira számíthatnak libasültre, mint amennyi elmozdulás a legújabb népesedéspolitikai intézkedésekben tapasztalható az eddigi, a felső középosztályt preferáló világképtől. Vagyis jóformán semennyire.

A kormány vágyai szerint reprodukálni kellene a népességszámot, hogy az ország (munka)ereje ne csökkenjen. Ehhez a termékenységi arányszámnak a mai 1,5-ös értékről 2,0 fölé kellene nőnie. Bár beszédének egy pontján Orbán igencsak leszólta a megélhetési gyerekvállalást, utóbb kizárólag anyagi előnyöket helyezett kilátásba a szaporodási hajlandóságért. A bölcsődeépítési nekibuzdulás értékéből pedig az von le valamicskét, hogy Novák Katalin család- és ifjúságügyekért felelős államtitkár éppen két éve ígérte meg: 2018-ig mintegy 100 milliárd forintból hatvanezerre bővítik az új bölcsődei férőhelyek számát. Ötvenezer lett belőle. Bár Orbán hangsúlyozta az intézkedések egyedülálló jellegét is, valójában Olaszországban is kamatmentes ingatlanhitelt, Ausztriában pedig adókedvezményt kínálnak a nagycsaládosoknak, Németország pedig a bölcsődeépítésekre koncentrál.

A népességszám reprodukálásához szükséges szintet nem fogjuk elérni, de egy 1,6–1,7-es érték reálisnak tűnik az intézkedések fényében – vonja meg a hétpontos akcióterv mérlegét Kapitány Balázs, a KSH Népességtudományi Kutatóintézetének demográfusa. Szerinte alapvetően jó irányba hatnak az intézkedések, átgondolt, részleteiben is kidolgozott tervről van szó, nem csupán hangzatos mondatokról, amelyeket utólag kell megtölteni tartalommal.

A bankárok ez utóbbit már nem biztos, hogy könnyű szívvel írnák alá, mindenesetre tény, hogy a Magyar Bankszövetség intenzív egyeztetésre készül a hétpontos családvédelmi akciótervének a pénzintézeteket érintő részeiről. „A minisztériumok által kezdemé-

Szembesítés – állítások Orbán Viktor évértékelőjéből és a tények

NÉPESSÉGFOGYÁS, CSALÁDVÉDELEM

Kevés gyermek születik, ám a gyermekvállalást anyagilag is ösztönző családvédelmi akciótervvel megállítható a népességfogyás.

	Egy főre jutó GDP (millió forint)	Teljes termékenységi ráta
Közép-Magyaro.	6,00	1,36
Nyugat-Dunántúl	4,14	1,42
Közép-Dunántúl	3,62	1,55
Dél-Alföld	2,79	1,49
Észak-Magyaro.	2,64	1,77
Dél-Dunántúl	2,60	1,53
Észak-Alföld	2,50	1,72

A gyermekvállalás nem csak pénz kérdése: a leggazdagabb régiókban születik a legkevesebb, míg a legszegényebb térségekben a legtöbb gyerek.

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS

Az ország mai állapota 2010-hez képest felemelkedéstörténet.

Egy főre jutó GDP* (EU-28 = 100%)

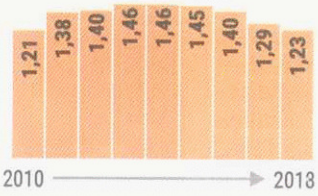

A visegrádi országok közül egyáltalán nem emelkedünk ki az uniós átlaghoz való felzárkózás tekintetében.

SZEGÉNYSÉG

2010 óta több mint egymillió ember tudott kitörni a szegénységből.

A szegénység kockázatának kitettek száma (millió fő)

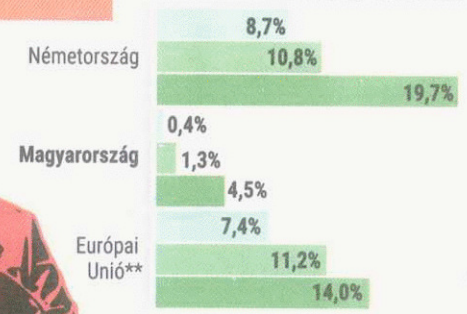
Az évtized közepéhez képest javult a helyzet, de tavaly így is több embert veszélyeztetett a szegénység, mint 2010-ben.

MUSZLIMOK, MIGRÁCIÓ

„A 10 százalékos népcsoportból először 15-20 százalék lesz. Aztán minden felgyorsul, és a többi nem igényel fantáziát, csak egyszerű matematika. A magam korabeliek még látni fogják az egykor nagy keresztény országok gyors átalakulását."

Muszlimok becsült aránya 2050-ben

A legerősebb migrációval számoló forgatókönyv esetén sem éri el az unióban 2050-re a muszlim népesség aránya a 15 százalékot.

Európa lakossága a három szcenárió alapján 2050-ben (millió fő)

*Vásárlóerő-paritáson. **Norvégiával és Svájccal.

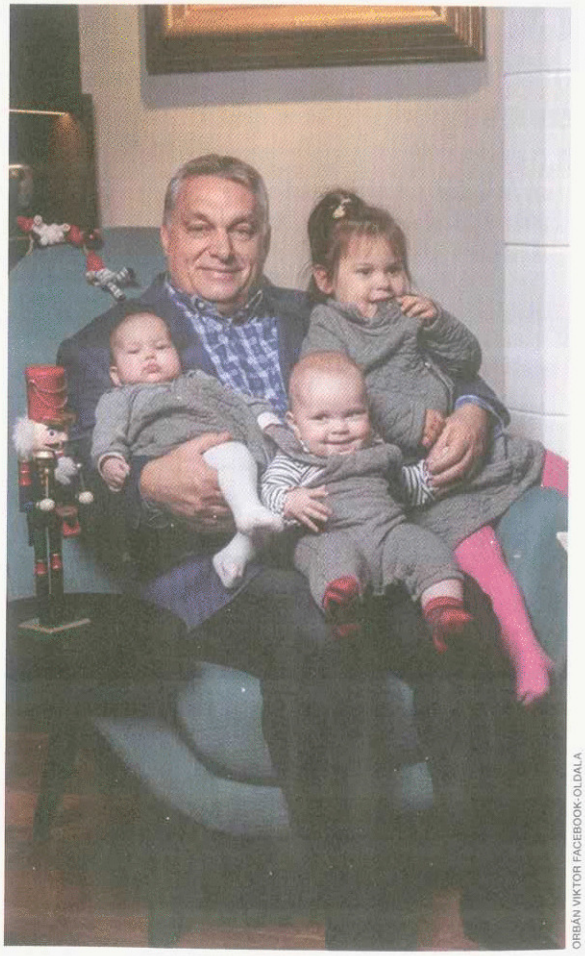
Forrás: KSH, Eurostat, Pew Research, HVG-gyűjtés

nyezett tárgyalásokon kifejezett célunk, hogy a bankszektor minden családpolitikai támogatás során úgy végezze el feladatát, hogy az hatékonyan és gyorsan jusson el a magyar családokhoz" – válaszolták a bankszövetségnél a HVG kérdésére. Ám ez a közlemény is apró pontosításra szorul: gyorsan jusson el a jómódú magyar családokhoz.

Az Orbán-kormány az idén több mint a kétszeresét adja vissza az új családtámogatási intézkedéseivel annak, amit a lakáskasszák tavaly őszi kinyírásával megspórolt. Az utóbbiak ügyfeleit ugyanis évi nagyjából 70 milliárd forinttal támogatta, a kormányfő által most bejelentett csomag pedig 2019-ben 150 milliárd forintjukba kerül az adófizetőknek. Csakhogy ezt a sok pénzt feltehetően nem azok a konyhafelújításra évekig kuporgató kisemberek tudják majd felhasználni, akik a korábbi lakáskasszás megoldástól elestek. A pluszpénz a polgárosodó középréteghez tartozó családokhoz áramlik, azokhoz, akiknek eleve van már valamennyi vagyonuk, megtakarításuk, tisztes jövedelmük. A kedvezményezettek számát az is apasztja, hogy sem az önfoglalkoztató mikrovállalkozások, sem a pályakezdő fiatalok többsége nem felel meg a feltételeknek.

A legnagyvonalúbb kormányzati intézkedés „a fiatal házasok gyermekvállalási támogatásának" nevezett tízmillió forintos kamatmentes kölcsön, amit a 18 és 40 év közötti nők vehetnek fel 2019. július 1-jétől legfeljebb három éven át, feltéve, hogy vállalnak – még – gyereket. A hitel szabadon felhasználható, bármire, akár a gyerekneveléstől független luxuskiadásokra is. Ráadásul az érintett hölgyek „hitelképességének" paraméterei nemcsak gazdasági jellegűek lesznek, hanem – igazi orbáni unikumként – erkölcsiek is. Amint azt Novák Katalin bejelentette: a konstrukcióba csakis azok a nők férnek bele, akik az első házasságukban élnek. Elváltak, élettársak kizárva, az ő gyerekvállalásukat a kormány nem támogatja. Ez az „erkölcsi" megfontolás arra is jó, hogy leszűkítse a leglátványosabb intézkedés kedvezményezettjeinek körét. A jelek szerint a legszegényebbeket is kizárják belőle, követve az eddigi alapelvet, hogy ne azt támogassa az állam, aki a leginkább rászorul. Feltétel ugyanis a legalább hároméves bejelentett munkaviszony, amit az ország legelmaradottabb régióiban élő anyák jó eséllyel nem tudnak felmutatni. Igaz ugyanakkor, hogy itt nem adományról, hanem hitelről van szó, amit részben vagy egészben vissza kell fizetni. Trencsán Erika, a BankRáció ügyvezetője szerint ugyanolyan kemény hitelbírálatra lehet számítani, mint az állami támogatásnak köszönhetően kedvezményes kamatozású lakáshiteleknél. Azaz a törlesztéshez megfelelő jövedelem, illetve egyéb biztosíték, például adóstárs is szükséges lehet (valószínűleg erre utalt az államtitkár, amikor úgy pontosított, hogy a tízmillió a nőnek jár, de valójában a házaspár együtt veszi fel), mindez pedig tovább szűkítheti a jogosultak körét. Aki viszont már eddig is hitelképes volt a bankoknál, az most jó eséllyel le tudja majd cserélni korábbi, kedvezőtlenebb kölcsöneit. Ráadásul az immár használt lakások vásárlására is felhasználható családi otthonteremtési kedvezmény, vagyis a csok továbbra is fenntartja a keresletet az ingatlanpiacon. Az ingatlan.com kalkulációja szerint ez további legalább 10 százalékkal dobja meg a lakások árát. Így az orbáni támogatáspolitikából kirekesztett milliók még nehezebben jutnak majd otthonhoz.

a hitel szabadon felhasználható, bármire, akár a gyerekneveléstől független luxuskiadásokra is

ORBÁN VIKTOR FACEBOOK-OLDALA

Orbán Viktor kormányfő az unokáival. *Személyre szabva*

Nagyobb a pr-, mint a költségvetési hatása – jellemezte a négygyermekes anyáknak 2020-tól beígért szja-mentességet a HVG-nek egy adószakértő. Jóllehet a bejelentés után mindenféle trükköket taglaló hozzászólások árasztották el a közösségi oldalakat, a valóság sokkal „kiábrándítóbb", legalábbis az érintett, körülbelül 220 ezer asszony szempontjából. Feltehetően a többségük nem dolgozik a négy – vagy több – gyermek felnevelése közben, és meglehet, soha nem is fog. Ha pedig igen, a családi adókedvezmény miatt akkor sem biztos, hogy fizetnie kell szja-t, jó eséllyel csak a társadalombiztosítási járulékok terhelik. Amennyire tudni lehet, a kedvezmény csak a munkából származó jövedelmekre érvényes, így például az osztalékra vagy más szja-köteles bevételekre, például üzletrész-értékesítésre nem. Így adókikerülésre, családi adóoptimalizálásra kevéssé alkalmas – mondja Ruszin Zsolt, a Magyar Könyvelők Országos Egyesületének vezetője. Egy családi cég esetén az azért elképzelhető, hogy ha eddig csak az apát jelentették be alkalmazottnak, ezután az anyát is, és a jövedelmet megosztják közöttük, vagy megcserélik a szerepeket. ■ DERCSÉNYI DÁVID, FARKAS ZOLTÁN, GYENIS ÁGNES